

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ВЪНШНА ПОЛИТИКА

ДОКЛАД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 553-05-40
Дата 29.10.2015 г.

ОТНОСНО: Законопроект за приемане на Декларацията по чл. 287, ал. 1 от Конвенцията на ООН по морско право за признаване юрисдикцията на Международния трибунал по морско право, № 502-01-80, внесен от Министерския съвет на 17.09.2015 г.

На редовно заседание, проведено на 28.10.2015 година, Комисията по външна политика разгледа внесения от Министерския съвет законопроект.

Мотивите по законопроекта бяха представени от г-н Румен Александров – заместник-министър на външните работи, г-н Данаил Чакъров – директор на дирекция „Международно право и право на Европейския съюз“ в МВнР и г-жа Евелина Ананиева – първи секретар в дирекция „Международно право и право на Европейския съюз“ в МВнР, както следва:

Република България е подписала Конвенцията на ООН по морско право на 10 декември 1982 г. и е ратифицирала конвенцията със закон, приет на 24 април 1996 г., (ДВ, бр. 38 от 1996г.). Към момента 167 държави са страни по конвенцията, както и Европейския съюз, считано от 15 май 2011 г.

Конвенцията на ООН по морско право се определя като „Конституция на моретата и океаните“, тъй като въвежда стабилен ред и регулира всички аспекти на управлението и използването на моретата и океаните. Конвенцията регламентира правата и задълженията на държавите в териториално море, прилежащата зона, изключителната икономическа зона и континенталния шелф, открито море, проливите, както и извършването на морски изследвания и проучвания, защитата и опазването на морската среда, изследването и експлоатирането на ресурсите на морското и океанското дъно и неговите недра, които не попадат в националната юрисдикция на нито една държава (т.нар. Район) и които се определят като „богатство на цялото човечество“.

Съгласно чл. 287, ал. 1 от Конвенцията на ООН по морско право всяка държава при подписването, ратифицирането или присъединяването към конвенцията или по всяко време след това може да направи декларация, с която да признае един или няколко от изброените в разпоредбата органи за решаване на спорове по тълкуването и прилагането на конвенцията. Тези органи са, както следва: Международният трибунал по морско право, Международният съд на ООН, Арбитраж по Анекс VII и специален арбитраж по анекс VIII (този арбитраж разглежда спорове, отнасящи се до риболов, защита и опазване на морската среда, морски научни изследвания, корабоплаване, замърсяване от плавателни съдове и др.) Арбитражът по анекс VII към Конвенцията се задейства тогава, когато страните по спора са признали различни органи.

Международният трибунал по морско право със седалище Хамбург (Германия) е създаден през 1996 г. по силата на Конвенцията на ООН по морско право и неговият Статут е приложен като анекс VI към Конвенцията.

Трибуналят се състои от 21 независими членове, избрани измежду лица с международно призната компетентност в областта на морското право и ползващи се с най-висока репутация за безпристрастност и неподкупност.

Юрисдикцията на Трибунала обхваща разглеждането на спорове в областта на морското право, като тя е задължителна в два случая, освен ако страните по един спор не са договорили нещо различно: 1. случаи, отнасящи се до незабавно освобождаване на кораби и на техните екипажи в съответствие с чл. 292 от Конвенцията на ООН по морско право, и 2. при определяне на временни мерки в съответствие с чл. 290, ал. 5 от конвенцията.

С проекта на Закон се предлага Република България да направи декларация по чл. 287, ал. 1 от Конвенцията на ООН по морско право, с която да признае юрисдикцията на Международния трибунал по морско право да решава спорове в областта на морското право.

Признаването на юрисдикцията на трибунала по морско право на практика означава, че нашата страна възлага на тази специализирана съдебна институция решаването на спорове в областта на морското право, като по този начин тази категория спорове се „изважда“ от общата юрисдикция на Международния съд на ООН, който по принцип е компетентен да тълкува всички видове спорове в областта на международното публично право.

Това налага изменение на декларацията, която България е направила през 1992 г., за признаване на задължителната юрисдикция на Международния съд на ООН по отношение на всички въпроси в областта на международното право (чл. 36, т. 2 от Статута на Съда). Изменението на тази декларация се изразява в допълнение на споровете, по отношение на които Република България е посочила, че не признава юрисдикцията на Международния съд на ООН, и по-конкретно в изключване от тази юрисдикция на спорове, отнасящи се до Конвенцията на ООН по морско право или до друг многостранен или двустранен договор, както и до общото международно право в областта на морското право.

След изслушване на мотивите към законопроекта се проведе обсъждане и гласуване, в резултат на което с 12 гласа „за“, 0 гласа „против“ и 0 гласа „въздържал се“, Комисията по външна политика предлага на Народното събрание, на основание чл. 87, ал. 1, от Конституцията на Република България, да приеме внесения от Министерския съвет проект за Закон за приемане на Декларацията по чл. 287, ал. 1 от Конвенцията на ООН по морско право за признаване юрисдикцията на Международния трибунал по морско право.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ВЪНШНА ПОЛИТИКА:**

ДЖЕМА ГРОЗДАНОВА